

Zmiany w podatkach i księgowości 2022 z uwzględnieniem Polskiego Ładu

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Część I. Zmiany w PIT i ryczałcie

Klaudia Jachira (pkt 1, 3–5), Jacek Pukaluk (pkt 2)

Rozdział I. Wybór formy opodatkowania po wejściu w życie Polskiego Ładu – wybrane zagadnienia

1. Wprowadzenie

Obecnie ma miejsce największa od lat rewolucja podatkowa. W zakresie wyboru formy opodatkowania przełom nastąpił jednak już w styczniu (maju) 2021 r., kiedy to polski biznes – stojący spółkami komandytowymi – stanął przed dylematem wyboru najwłaściwszej formy prawnej dla prowadzonej działalności. Polski Ład, wprowadzony przez ZmPDOFizPrU21, ponownie wymusił refleksję przedsiębiorców nad najwłaściwszym modelem biznesowym.

Zauważmy, że najnowsze zmiany przede wszystkim negatywnie wpłyną na małe i średnie przedsiębiorstwa, prowadzone w formie jednoosobowych działalności gospodarczych oraz spółek transparentnych podatkowo, a związane jest to wyłącznie ze sposobem kalkulacji składki zdrowotnej (uzależnionej od wysokości dochodu).

W praktyce oznacza to, że od 1.1.2022 r. nie jest już odliczana (do 31.12.2021 r. była odliczana w 86%) od podatku składka na ubezpieczenie zdrowotne (NFZ). Dodatkowo, również od 1.1.2022 r. składka ta co do zasady przestaje być stała. Do tej pory każdy przedsiębiorca uiszczal składkę zdrowotną w stałej wysokości przez cały rok. Od 2022 r. przedsiębiorcy uiszczają składkę, której wysokość zależy od wysokości dochodu, w przypadku zaś podatników podatku zryczałtowanego od przychodów ewidencjonowanych – od wysokości przychodu.

Istnieje – na szczęście – kilka rozwiązań, które łagodzą skutki wprowadzanych zmian. Dobór najważniejszego z nich powinien być jednak poprzedzony ustaleniem:

- 1) priorytetów gospodarczych przedsiębiorcy oraz
- 2) wyników finansowych.

Pewne rozwiązania – choć atrakcyjne finansowo – nie zapewnią ochrony majątku prywatnego przed wierzycielami. Inne pozbawią przedsiębiorcę ubezpieczeń zdrowotnych. Dodatkowo pewne rozwiązania – mimo ich licznych atutów – nie będą opłacalne dla drobnych przedsiębiorców (oszczędności podatkowe pochłoną koszty obsługi księgowej i prawnej). Inne zaś – z uwagi na zaciągnięte zobowiązania – nie będą mogły zostać wcielone w życie. Tym samym nie ma jednego złotego środka na przeciwdziałanie skutkom Nowego Ładu. Przedsiębiorca, zanim podejmie odpowiednie działania, powinien ustalić, co w danej branży, przy osiąganych obrotach i zaciągniętych zobowiązaniach, jest możliwe do zrealizowania, a w dalszej kolejności, który z wariantów dla niego dostępnych niesie najwyższe korzyści.

Poniżej zaprezentujemy konkretne rozwiązania dedykowane: spółce komandytowej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością opodatkowanej CIT estońskim oraz spółce komandytowo-akcyjnej. Mogą one stanowić dobrą odpowiedź na wzrost obciążeń, spowodowany przez wejście w życie ZmPDFizPrU21.

Na początku warto jednak przyjrzeć się temu, jakie możliwości planowania podatkowego wiążą się z działalnością gospodarczą prowadzoną jednoosobowo (ewentualnie w formie spółki jawnej) przez osoby fizyczne.

2. Opodatkowanie jednoosobowej działalności gospodarczej – ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Do tej pory dochody z działalności gospodarczej najczęściej podlegały podatkowi liniowemu. Oznaczało to, że dochody te – niezależnie od ich wysokości – mogły być opodatkowane stawką 19%, przy czym podatnikowi przysługiwało odliczenie KUP na zasadach ogólnych, tj. tak samo, jak odliczał podatnik prowadzący działalność gospodarczą uiszczający podatek na podstawie skali podatkowej (17% lub 32%).

Relatywnie rzadko podatnicy korzystali natomiast z ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Ten mechanizm opodatkowania bowiem nie pozwala na uwzględnienie KUP (można odliczać od podstawy opodatkowania jedynie uiszczone składki na ubezpieczenia społeczne), co oznacza, że staje się on atrakcyjny dopiero wtedy, gdy stawka ryczałtu jest na tyle niska, że rekompensuje to brak odliczania kosztów.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych mogą wybrać także wspólnicy spółek jawnych oraz cywilnych (pod warunkiem że ich współnikami w tych spółkach są wyłącznie osoby fizyczne).

W wielu przypadkach główną zaletą tego modelu opodatkowania od 2022 r. jest sposób obliczenia składki zdrowotnej. Składka ta stanowi bowiem odpowiednio 60%, 100% lub 180% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” (art. 81 ust. 2e ŚOZŚrPubU) – w zależności od tego, czy roczne przychody podatnika mieszczą się w przedziale:

- 1) do 60 000 zł,
- 2) od 60 000 zł do 300 000 zł,
- 3) powyżej 300 000 zł.

Przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa wyżej, w IV kwartale 2021 r. wyniosło 6221,04 zł. Oznacza to, że najwyższa (miesięczna) składka zdrowotna, do zapłaty której może w 2022 r. zostać zobligowany przedsiębiorca uiszczający ryczałt, wynosi 1007,81 zł (niezależnie od tego, czy jego roczny przychód wynosi 300 001 zł, czy 9 000 000 zł).

Dodatkowo od 1.1.2021 r. ryczałt od przychodów ewidencjonowanych stał się bardziej dostępny.

Do 31.12.2020 r., w związku z załącznikiem Nr 2 do RyczałtU, istniała lista towarów oraz usług, których sprzedaż lub świadczenie eliminowało możliwość wyboru ryczałtu. Były to m.in. usługi:

- 1) doradztwa związane z zarządzaniem,
- 2) doradztwa podatkowego, księgowo,
- 3) prawne,
- 4) architektoniczne i inżynierskie,
- 5) badań i analiz technicznych,
- 6) ochroniarskie, reklamowe,
- 7) w zakresie edukacji, kulturalne i rozrywkowe,
- 8) w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych,
- 9) sprzedaż nieruchomości.

Po nowelizacji dokonanej przez ZmPDOFizPrRyczU20(2), która weszła w życie 1.1.2021 r., lista czynności, które mogłyby wyłączyć prawo do stosowania ryczałtu, stała się krótka. Obejmuje ona obecnie przede wszystkim przychody z tytułu:

- 1) prowadzenia aptek,
- 2) działalności w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych,
- 3) działalności w zakresie handlu częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych.

Wyłączenie dotyczy również wytwarzających wyroby opodatkowane podatkiem akcyzowym, na podstawie odrębnych przepisów, z wyjątkiem wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii.

Osoby, które osiągają przychody z powyższych tytułów, nie mogą korzystać z ryczałtu. Nie można także korzystać z tej formy opodatkowania, jeżeli świadczone są usługi o podobnym charakterze do tych, które były przedmiotem stosunku pracy (w danym roku lub poprzednim), na rzecz obecnego lub byłego pracodawcy.

Przykład

Pan AB nawiązał współpracę ze spółką X w zakresie doradztwa (związanego z zarządzaniem), przy czym strony jeszcze w 2021 r. związane były umową o pracę. Umowa ta została rozwiązana w grudniu 2021 r. Jeżeli AB chciałby wybrać ryczałt w 2022 r., nie może w 2022 r. świadczyć usług w zakresie doradztwa na rzecz X. Może on jednak świadczyć jakiegokolwiek inne usługi, np. usługi edukacyjne, księgowość lub pośrednictwa w zakresie handlu nieruchomościami.

Na marginesie warto też dodać, że prawo do ryczałtu mogłoby przestać istnieć także w przypadku, w którym działalność gospodarcza byłaby „przenoszona” pomiędzy małżonkami.

Chodzi tu o art. 8 ust. 1 pkt 5 RyczałtU, w którym jest mowa o:

„(...) Podejmujących wykonywanie działalności w roku podatkowym po zmianie działalności wykonywanej:

- a) samodzielnie na działalność prowadzoną w formie spółki z małżonkiem,
- b) w formie spółki z małżonkiem na działalność prowadzoną samodzielnie przez jednego lub każdego z małżonków,
- c) samodzielnie przez małżonka na działalność prowadzoną samodzielnie przez drugiego małżonka

– jeżeli małżonek lub małżonkowie przed zmianą opłacali z tytułu prowadzenia tej działalności podatek dochodowy na ogólnych zasadach”.

Możliwość zastosowania ryczałtu została uzależniona od wysokości przychodów w roku poprzedzającym rok podatkowy. Górną granicę stanowi równowartość 2 000 000 euro, przeliczona na walutę krajową według kursu z pierwszego dnia roboczego października. Oznacza to, że limitem przychodów wyznaczającym prawo do korzystania z ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych w 2022 r. jest kwota 9 188 200 zł.

Warto też pamiętać, że osobny limit odnosi się do spółki jawnej (cywilnej) osób fizycznych (art. 6 ust. 4 RyczałtU).

Przykład

W 2021 r. Pan AB osiągnął przychód z jednoosobowej działalności gospodarczej w wysokości 5 000 000 zł, spółka jawna, w której był on jednym z dwóch wspólników (drugim była inna osoba fizyczna), osiągnęła przychód w wysokości 7 000 000 zł.

Zarówno przychody osiągnięte przez AB z jednoosobowej działalności gospodarczej, jak i te osiągnięte z tytułu udziału w spółce jawnej, w której jest on wspólnikiem, mogą podlegać ryczałtowi od przychodów ewidencjonowanych w 2022 r.

Przychody podatników rozpoczynających w danym roku działalność nie podlegają limitowi.

Termin na wybór ryczałtu upływa 20. dnia miesiąca następującego po pierwszym miesiącu w roku, w którym podatnik uzyskał przychody. Oznacza to, że podatnicy kontynuujący działalność prowadzoną w roku poprzednim mają czas na decyzję do 20 lutego

(o ile w styczniu osiągnął przychód podatkowy), aby zmienić swój sposób rozliczeń i wybrać ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.

Wyjątek stanowi działalność rozpoczęta w grudniu. W tym przypadku wybór ryczałtu musi zostać zgłoszony do końca tego miesiąca.

Nie ma konieczności corocznego składania oświadczeń, tj. forma opodatkowania wybrana w jednym z poprzednich lat pozostaje wiążąca do czasu jej zmiany.

Oświadczenie o wyborze ryczałtu przesyła się w formie pisemnej do właściwego dla podatnika urzędu skarbowego lub elektronicznie przez stronę CEIDG (korzystając z Profilu Zaufanego).

Reasumując, wybór ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych (zamiast podatku liniowego lub podatku według skali) może być ciekawym rozwiązaniem dla tych podatników, którzy nie prowadzą działalności gospodarczej charakteryzującej się wysokim ryzykiem i stopniem złożoności. Głównym warunkiem umożliwiającym wybór tego modelu opodatkowania jest to, aby przychody nie przekroczyły w poprzednim roku granicy 2 000 000 euro.

Zmiana tego rodzaju nie wymaga znaczących kosztów ani nakładów pracy. Po przeprowadzonej analizie, zazwyczaj opartej na prognozach lub ekstrapolacji danych historycznych, wystarczy złożenie krótkiego oświadczenia dotyczącego wyboru formy opodatkowania.

3. Spółka komandytowa – reaktywacja

Spółka komandytowa od lat królowała w KRS. Zbudowana z komplementariusza (tarczy) – spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, była do 2021 r. odpowiedzią na wszystkie potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw: chroniła majątek wspólników – komandytariuszy, jednocześnie gwarantując im korzystne, bo jednopoziomowe opodatkowanie. Rewolucyjna zmiana opodatkowania spółek komandytowych podatkiem CIT wymusiła refleksję wielu przedsiębiorców nad ewentualnymi zmianami formy działania biznesu.

Propozycje Polskiego Ładu pozwoliły na powrót do łask tej formy, lecz w zupełnie odmiennym charakterze. Okazuje się bowiem, że spółka komandytowa staje się dzisiaj rozwiązaniem dla działalności o znacznie ograniczonych ryzykach gospodarczych. Forma ta pozwoli jednak na optymalne opodatkowanie, przy jednoczesnym niskim obciążeniu składkami zdrowotnymi. Przejdźmy do szczegółów. Na wstępie przypomnijmy – nowelizacja przepisów z 2020 r., dokonana przez ZmPDFizPrRyczU20(2), która weszła w życie 1.1.2021 r., wprowadziła rewolucję w zakresie spółek komandytowych, tj.:

- 1) wprowadza opodatkowanie na poziomie spółki: 9% (dla małych podatników) bądź 19% podatku CIT;
- 2) transfer zysków do wspólników podlega opodatkowaniu (zryczałtowany podatek dochodowy) według stawki 19% z modyfikacjami w zależności od charakteru wspólnika.

Stawka podatku od wypłaty zysku ze spółki wynosi 19%. Ustawodawca rozróżnia jednak sposób opodatkowania transferu zysków wypracowanych w spółce od statusu wspólnika. W myśl art. 30a ust. 6a PODOFizU zryczałtowany podatek, obliczony zgodnie z ust. 1 pkt 4, od przychodów uzyskiwanych przez komplementariusza z tytułu udziału w zyskach spółki, o której mowa w art. 5a pkt 28 lit. c, pomniejsza się o kwotę odpowiadającą iloczynowi procentowego udziału komplementariusza w zysku tej spółki i podatku należnego od dochodu tej spółki, obliczonego zgodnie z art. 19 PDOPrU, za rok podatkowy, z którego przychód z tytułu udziału w zysku został uzyskany. To oznacza, że zapłacony przez spółkę komandytową podatek CIT, proporcjonalnie do udziału komplementariusza w zyskach tej spółki, pomniejsza będzie zryczałtowany podatek dochodowy, płacony na poziomie tego wspólnika. Dzięki temu jest możliwość wysokiego (czy nawet całkowitego) zredukowania podwójnego opodatkowania.

Przykład

Spółka komandytowa X w 2022 r. wykazała zysk (dla uproszczenia – tożsamy z podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych) w wysokości 500 000 zł. Od tego zysku został uiszczony CIT w wysokości 45 000 zł (X jest małym podatnikiem, więc zastosowano stawkę 9%).

Komplementariuszem w spółce X jest pan Jan Kowalski. Jego udział w zysku wynosi 60%.

Ponieważ zdecydowano o wypłacie całości zysku wspólnikom, udział należny panu Kowalskiemu wyniósł: $60\% \times (500\,000\text{ zł} - 45\,000\text{ zł})$, tj. 273 000 zł.

Od tego Jan Kowalski musiałby zapłacić podatek (w praktyce zostałby pobrany przez spółkę komandytową X), w wysokości $19\% \times 273\,000\text{ zł}$, tj. 51 870 zł. Podatek ten jednak okaże się mniejszy, gdyż przy jego obliczeniu należy uwzględnić pomniejszenie w wysokości $60\% \times 45\,000\text{ zł}$. Zatem ostatecznie podatek obciążający komplementariusza wyniesie 24 870 zł.

Ze statusem komandytariusza (wspólnika odpowiadającego za zobowiązania spółki do umówionej kwoty, tj. sumy komandytowej) wiąże się już pełne opodatkowanie (19%). Ustawodawca zwalnia jednak – na mocy art. 21 ust. 1 pkt 51a PODOFizU – kwoty stanowiące 50% przychodów uzyskanych przez komandytariusza z tytułu udziału w zyskach w spółce komandytowej mającej siedzibę lub zarząd na terytorium RP, z wyjątkiem przychodów uzyskiwanych przez komandytariusza z wypłat podzielonych zysków spółki osiągniętych w okresie opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek, zgodnie z przepisami rozdziału 6b PDOPrU, nie więcej jednak niż 60 000 zł w roku podatkowym, odrębnie z tytułu udziału w zyskach w każdej takiej spółce komandytowej, w której podatnik jest komandytariuszem (brzmienie przepisu na 1.1.2022 r.).

Jednocześnie ustawodawca uniemożliwia skorzystanie ze zwolnienia komandytariuszom powiązanych (w pewien sposób) z komplementariuszem. Zgodnie z art. 21 ust. 40 PODOFizU zwolnienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 51a, nie stosuje się do komandytariusza spółki komandytowej mającej siedzibę lub zarząd na terytorium RP, który:

- 1) posiada bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 5% udziałów (akcji) w spółce posiadającej osobowość prawną lub spółce kapitałowej w organizacji będących komplementariuszem w tej spółce komandytowej lub
- 2) jest członkiem zarządu:
  - a) spółki posiadającej osobowość prawną lub spółki kapitałowej w organizacji będących komplementariuszem w tej spółce komandytowej lub

- b) spółki posiadającej bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 5% udziałów (akcji) w spółce posiadającej osobowość prawną lub spółce kapitałowej w organizacji będących komplementariuszem w tej spółce komandytowej, lub jest podmiotem powiązany, w rozumieniu art. 23m ust. 1 pkt 4 PDOFizU, z członkiem zarządu lub wspólnikiem spółki posiadającej bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 5% udziałów (akcji) w spółce posiadającej osobowość prawną lub spółce kapitałowej w organizacji będących komplementariuszem w tej spółce komandytowej.

Zauważmy zatem, że ze statusem komplementariusza wiąże się (zasadniczo) jednopoziomowe opodatkowanie oraz pełna (lecz subsydiarna) odpowiedzialność za zobowiązania spółki – podobnie jak w przypadku wspólnika spółki jawnej czy przedsiębiorcy prowadzącego jednoosobową działalność gospodarczą.

Czemu zatem wspólnicy spółki jawnej mieliby zastanawiać się nad przekształceniem w spółkę komandytową, skoro ich sytuacja na gruncie podatkowym nie będzie się znacząco różnić? Problem tkwi w składce zdrowotnej: wybór spółki komandytowej wiąże się ze zryczałtowaną składką zdrowotną (uzależnioną wyłącznie od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale roku poprzedniego).

Zgodnie bowiem z treścią art. 81 ust. 2za ŚOZŚrPubU podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pozostałych osób:

- 1) prowadzących działalność pozarolniczą, wymienionych w art. 8 ust. 6 SysUbSpołU, innych niż wskazane w ust. 2, 2e i 2z,

– stanowi kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Składka w nowej wysokości obowiązuje od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku kalendarzowego. W 2022 r. składka obliczona w taki sposób wynosi więc 559,89 zł.

Z kolei na podstawie art. 8 ust. 6 pkt 4 SysUbSpołU za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się wspólnika spółki komandytowej.

W przypadku zaś wspólników spółki jawnej opodatkowanych podatkiem liniowym składka zdrowotna ustalana jest jako 4,9% podstawy wymiaru składki, którą stanowi dochód pomniejszony o składki ZUS, jeżeli nie zostały one uwzględnione KUP. Tym samym – im wyższy dochód, tym wyższa składka zdrowotna, a więc bardziej opłacalna będzie spółka komandytowa.

Jednocześnie dojście do omawianej struktury wymaga przekształcenia formy prawnej (a w przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej – dwóch przekształceń oraz wprowadzenia do spółki wspólnika). Jest to procedura relatywnie kosztowna i czasochłonna.

Pamiętajmy jednak, że „odwrócona” spółka komandytowa będzie właściwym rozwiązaniem tylko dla firm prowadzących biznes o niskich ryzykach gospodarczych. Komandytariusze muszą bowiem liczyć się z ewentualną odpowiedzialnością za zobowiązania

spółki. Im wyższe ryzyka, tym mniejsza atrakcyjność tej spółki. Jednocześnie będzie to rozwiązanie dla podmiotów:

- 1) które przekraczają progi do prowadzenia ksiąg rachunkowych (pamiętajmy, że ze spółką komandytową wiąże się pełna księgowość. Generuje ona zdecydowanie wyższe koszty obsługi księgowej niż PKPiR);
- 2) których ewentualne oszczędności podatkowe wynikające z przekształcenia w spółkę komandytową będą wyższe aniżeli koszty obsługi tej spółki.

4. Spółka z o.o. opodatkowana CIT estońskim – udoskonalona wersja

Jeżeli szukać w Polskim Ładzie rozwiązań korzystnych dla biznesu, to na pewno w regulacjach dotyczących „ryczałtu od dochodów spółek” (dalej: estoński CIT). Pomimo że od 1.1.2022 r. estońskim CIT opodatkowane mogą być także spółki komandytowe i komandytowo-akcyjne, to jednak wybór spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wydaje się tutaj najkorzystniejszy. Ta forma prawna pozwala bowiem na ograniczenie odpowiedzialności wspólników za zobowiązania spółki – w przypadku jej niewypłacalności wierzyciel nie będzie mógł dochodzić swoich roszczeń z majątków udziałowców. Należy jednak pamiętać, że ochrona ta nie rozciąga się na członków zarządu. W KSH, a także OrdPU przewidziano przypadki, kiedy osoby pełniące funkcje zarządcze będą odpowiadać za zobowiązania spółki.

Jednocześnie efektywna stopa opodatkowania w przypadku spółki, która złoży zawiadomienie o wyborze estońskiego CIT, jest zdecydowanie niższa aniżeli w przypadku „tradycyjnej” spółki z o.o.

Zgodnie z art. 28o ust. 1 PDOPrU estoński CIT wynosi na poziomie spółki:

- 1) 10% podstawy opodatkowania – w przypadku małego podatnika oraz podatnika rozpoczynającego prowadzenie działalności,
- 2) 20% podstawy opodatkowania – w przypadku podatnika innego niż mały podatnik lub podatnik rozpoczynający działalność.

Z kolei przy transferze środków do wspólników zryczałtowany podatek 19%, zgodnie z art. 30a ust. 19 PDOFizU, pomniejsza się o kwotę stanowiącą:

- 1) 90% kwoty odpowiadającej iloczynowi procentowego udziału wspólnika w zysku spółki, liczonego na dzień nabycia przez niego prawa do wypłaty podzielonego zysku i należnego ryczałtu od dochodów spółek z zysku podzielonego tej spółki, z którego przychód ten został uzyskany – w przypadku przychodów z podzielonego zysku wypłaconych z zysków spółki opodatkowanych zgodnie z art. 28o ust. 1 pkt 1 PDOPrU, albo
- 2) 70% kwoty odpowiadającej iloczynowi procentowego udziału wspólnika w zysku spółki, liczonego na dzień nabycia przez niego prawa do wypłaty podzielonego zysku i należnego ryczałtu od dochodów spółek z zysku podzielonego tej spółki, z którego przychód ten został uzyskany – w przypadku przychodów z podzielonego zy-

sku wypłaconych z zysków spółki opodatkowanych zgodnie z art. 28o ust. 1 pkt 2 PDOPrU.

Przykład

Spółka X Sp. z o.o., będąca małym podatnikiem, wybrała ryczałt od dochodów spółek i w 2022 r. osiągnęła zysk w wysokości 1 000 000 zł.

W 2023 r. przeznaczyła całość tego zysku na wypłatę dywidendy na rzecz osób fizycznych, będących rezydentami celów podatku dochodowego od osób fizycznych w Polsce.

Ryczałt, obliczony według stawki 10%, wyniósł 100 000 zł. Podatek od dywidendy (PIT) wynosi zaś: $19\% \times 900\,000\text{ zł} - 90\% \times 100\,000\text{ zł}$, tj. 81 000 zł.

Suma podatków (ryczałt + PIT) wynosi 181 000 zł, co stanowi 18% dochodu spółki X.

Mając na uwadze powyższy przykład, efektywna stawka podatku wynosi 18% dla małego podatnika [21,2% dla innych (aniżeli mały) podatników]. Zdaniem Ministerstwa Finansów efektywne stawki opodatkowania należy liczyć w inny sposób. Ministerstwo Finansów utrzymuje, że efektywna stawka podatku, (tj. łączne obciążenie CIT + PIT) dla spółki z o.o. może wynosić nawet 20% (25% dla większych podmiotów). Dla porównania, w „tradycyjnej” sp. z o.o. wynosi ona ok. 27% (a może sięgać nawet 34,39%).

Ustawodawca przewidział tę formę rozliczeń dla podatnika (art. 28j ust. 1 PDOPrU):

- 1) który osiągnął mniej niż 50% przychodów (z działalności osiągniętych w poprzednim roku podatkowym, liczonych z uwzględnieniem kwoty należnego VAT), m.in. z wierzytelności, odsetek i pożytków od wszelkiego rodzaju pożyczek, ze zbycia i realizacji praw z instrumentów finansowych czy z transakcji z podmiotami powiązаныmi – w przypadku gdy w związku z tymi transakcjami nie jest wytwarzana wartość dodana pod względem ekonomicznym lub wartość ta jest znikoma;
- 2) który zatrudnia przez co najmniej 300 dni w roku (82% dni w roku) co najmniej trzy osoby (inne niż udziałowcy/akcjonariusze) na umowę o pracę, w przeliczeniu na pełne etaty (ustawodawca dopuszcza w tym miejscu także umowy zlecenia);
- 3) którego udziałowcami są wyłącznie osoby fizyczne;
- 4) którego spółka nie posiada udziałów (akcji) w kapitale innej spółki, tytułów uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym lub w instytucji wspólnego inwestowania, ogółu praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną;
- 5) który nie sporządza za okres opodatkowania ryczałtem sprawozdań finansowych zgodnie z MSR;
- 6) który złożył zawiadomienie o wyborze opodatkowania ryczałtem.

Te zasady podlegają modyfikacji w przypadku podatnika rozpoczynającego działalność.

Jednocześnie – w kontekście rewolucyjnych zmian w zakresie składek zdrowotnych – należy wskazać, że uczestnictwo w innej niż jednoosobowej spółce z o.o. nie jest tytułem do oskładkowania. Tym samym jedynym obciążeniem po stronie udziałowców będzie w tym przypadku 20% (względnie 25%) efektywnej stawki podatku dochodowego.

Ta forma opodatkowania przede wszystkim powinna być rozpatrywana przez osoby prowadzące działalność w branżach obciążonych wysokimi ryzykami gospodarczymi (np. szeroko rozumiana branża budowlana). Spółka z o.o. – bez względu na formę jej opodatkowania – ochroni bowiem majątek prywatny udziałowców. Jeżeli nie zachodzą

przesłanki uniemożliwiający wybór estońskiego CIT, forma ta pozwoli na atrakcyjne opodatkowanie, brak składek ZUS i składek zdrowotnych oraz brak odpowiedzialności udziałowców za zobowiązania spółki.

5. Spółka komandytowo-akcyjna

Spółka komandytowo-akcyjna nie była do tej pory nazbyt atrakcyjna dla biznesu. Wynikało to przede wszystkim z faktu, że aktualne zasady opodatkowania w spółce komandytowej (tj. dwupoziomowe opodatkowanie, z odliczeniem po stronie komplementariusza) były rozwiązaniem od lat funkcjonującym w spółce komandytowo-akcyjnej. Dzisiaj spółka komandytowo-akcyjna staje się jednak rozwiązaniem dla znacznej części przedsiębiorstw, jako ich odpowiedź na propozycje Polskiego Ładu.

Wykorzystanie tego podmiotu będzie atrakcyjne dla osób, które prowadzą działalność o znacznie ograniczonych ryzykach, a także dla tych, które nie są zainteresowane ubezpieczeniem zdrowotnym i społecznym.

Spółka ta łączy w sobie elementy właściwe dla spółek osobowych (np. subsydiarna odpowiedzialność komplementariusza za zobowiązania spółki) z elementami znanymi spółkom kapitałowym (np. spółka posiada kapitał zakładowy). Kodeks spółek handlowych klasyfikuje ją jednak jako spółkę osobową. Podobnie jak w spółce komandytowej i w tej formie prowadzenia działalności pojawiają się dwa rodzaje wspólników:

- 1) komplementariusz – prowadzący sprawy spółki, reprezentujący ją na zewnątrz, na którym ciąży subsydiarna odpowiedzialność za zobowiązania spółki;
- 2) akcjonariusz – podmiot, którego zasadniczym zadaniem w spółce jest wniesienie do niej wkładu i czerpanie z niej zysków. To wspólnik, który (zasadniczo) nie ponosi odpowiedzialności za jej zobowiązania.

Podobnie jak w przypadku spółki komandytowej, opodatkowanie tej formy jest dwupoziomowe, tj.:

- 1) na etapie osiągnięcia dochodu przez spółkę powstaje obowiązek zapłaty podatku CIT – 9% zasadniczo dla rozpoczynających działalność podatników i małych podatników, 19% z kolei dla pozostałych podatników (innych niż mali) oraz dla podmiotów powstałych w drodze przekształcenia (w związku z dokonaniem przekształcenia stawka podatku wynosić będzie 19% przez okres dwóch lat, tj. w roku po przekształceniu oraz w roku następnym. Po tym czasie, jeżeli spółka będzie spełniała definicję małego podatnika, będzie miała prawo do stosowania 9% stawki podatku CIT);
- 2) na etapie transferu środków do wspólników pojawia się podatek z tytułu udziału w zyskach spółki, opodatkowany 19% stawką podatku, z modyfikacjami w zależności od statusu wspólnika:
  - a) akcjonariusz opodatkowany podatkiem CIT może skorzystać ze zwolnienia przewidzianego dotychczas dla dywidend wypłacanych przez spółki kapitałowe. Należy jednak spełnić warunki przewidziane w art. 22 ust. 4 PDOPrU i nast., w tym m.in. posiadać bezpośrednio nie mniej niż 10% udziałów w kapitale spółki komandytowo-akcyjnej nieprzerwanie przez okres dwóch lat,

- b) komplementariusz może pomniejszyć zapłacony podatek o kwotę odpowiadającą iloczynowi procentowego udziału posiadanego w zysku spółki komandytowo-akcyjnej i podatku należnego od dochodu spółki komandytowo-akcyjnej, obliczonego za rok podatkowy, z którego przychód z tytułu udziału w zysku został uzyskany (art. 30a ust. 6a–6e PODOFizU). Kwota pomniejszenia nie może jednak przekroczyć wysokości podatku zapłaconego przez komplementariusza w związku z wypłatą zysku przez spółkę komandytowo-akcyjną.

Tym samym, podobnie jak w przypadku spółki komandytowej, komplementariuszowi przysługuje pomniejszenie zryczałtowanego podatku (pomniejszenie doprowadzić może do realnego, jednokrotnego opodatkowania). Jednocześnie obciążenia publicznoprawne w tej spółce będą niższe aniżeli w przypadku spółki komandytowej. Wszystko za sprawą składek ZUS i składek zdrowotnych, do których tytułem (na dzień dzisiejszy) nie jest uczestnictwo w spółce komandytowo-akcyjnej. W ZmPDOFizPrU21 nie przewidziano bowiem zmiany dotychczasowych zasad oskładkowania komplementariuszy spółek komandytowo-akcyjnych będących osobami fizycznymi. Osoba fizyczna będąca komplementariuszem takiej spółki, nawet po 1.1.2022 r., nie będzie zatem podlegać obowiązkowi odprowadzania składki zdrowotnej.

Mankamentem tego rozwiązania będzie jednak fakt, że kapitał podstawowy tej spółki to aż 50 000 zł. Dodatkowo polskie spółki komandytowo-akcyjne są zobowiązane do posiadania akcji w formie zdematerializowanej (tj. formie zapisu cyfrowego). Wymóg dotyczy zarówno akcji imiennych, jak i akcji na okaziciela. W efekcie akcje ewidencjonowane są w systemie elektronicznym – obowiązkowym rejestrze akcjonariuszy lub depozycie papierów wartościowych. W związku z powyższym z prowadzeniem działalności w formie spółki komandytowo-akcyjnej związana jest konieczność ponoszenia stałych kosztów prowadzenia rejestru akcjonariuszy.

Podstawa prawna:

- art. 21 ust. 1 pkt 51a, art. 21 ust. 40, art. 23m ust. 1 pkt 4, art. 30a ust. 6a, art. 30a ust. 19 PODOFizU,
- art. 22 ust. 4, art. 28o ust. 1 PDOPrU,
- art. 8 ust. 6 pkt 4, art. 81 ust. 2 za ŚÓZŚrPubU.

Patrycja Mikuła

Rozdział II. Zmiany wpływające na wysokość efektywnego opodatkowania

1. Wprowadzenie

Z dniem 1.1.2022 r., na mocy ZmPDOFizPrU21, zaczęły obowiązywać przepisy wprowadzające zmiany w zakresie podatku dochodowego, zwane Polskim Ładem. Wprowadzane zmiany budzą wiele kontrowersji i niejednokrotnie oceniane są krytycznie, ale podniesienie kwoty wolnej od podatku z 8000 zł do 30 000 zł rocznie oraz podwyższenie progu podatkowego z 85 528 zł do 120 000 zł należy oceniać jako pozytywnie wpływające na wysokość efektywnego opodatkowania.

Uzasadnienie projektu ZmPDOFizPrU21

Celem tych zmian jest stworzenie w Polsce sprawiedliwego systemu podatkowego, w którym podatki płacone są przez obywateli według zasad *fair play*, w wysokości adekwatnej do ich możliwości, w duchu sprawiedliwości społecznej. Jest to zgodne z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 28.10.2015 r. (K 21/14, Legalis). Z jego uzasadnienia wynika między innymi, że „podczas kształtowania prawa podatkowego podstawowy jest wymóg dostosowania wymiaru podatku do zdolności podatkowej podatnika. Chodzi o to, by kształtując system podatkowy, wyznaczyć zobowiązania podatkowe według indywidualnych możliwości poniesienia świadczenia podatkowego”. Według obecnego stanu prawnego różnica w opodatkowaniu osób zarabiających najmniej i najwięcej jest jedną z najniższych w UE. Na tle innych państw w Polsce wysoko opodatkowane są niskie płace, a nisko płace wysokie¹.

¹ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy Nr 1532, IX kadencja Sejmu, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=1532>, s. 2 (dostęp: 4.2.2022 r.).

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl